

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOON

Lp Helina Maasing
Siseministeerium
helina.maasing@siseministeerium.ee

Teie 09.02.2026 nr
Meie 23.02.2026 nr 2.3-8/26/522-2

Vastus teabenõudele

Tere,

Täname Teid pöördumise eest seoses (EL) 2016/681 (PNR-direktiiv) rakendamise ja järelevalvega Eestis. Täpsemalt tundsite huvi, et kuidas on korraldatud AKI igapäevane tegevus PNR-andmete töötlemise seaduslikkuse järelevalves ning kas AKI-l on olemas ka andmeid või statistikat selle kohta, kuidas jälgitakse PNR-andmete töötlemisel kooskõla andmete töötlemise eesmärkide ning isikuandmete kaitse nõuete vahel. Lisaks uurite, kas AKI on koostanud auditeid või järelevalvearuandeid, mis puudutavad PNR-andmete töötlemise seaduslikkuse järelevalvet.

Annan nendest küsimustest lähtuvalt ülevaate.

1. Õiguslik raamistik AKI igapäevaseks tegevuseks PNR-andmete töötlemise seaduslikkuse järelevalves.

Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv (EL) 2016/681 (PNR-direktiiv) on Eesti õigusesse üle võetud eelkõige Riigipiiri seaduse § 97 kaudu, mis sätestab lennuettevõtjate kohustuse edastada broneeringuinfo andmed Politsei- ja Piirivalveametile. Broneeringuinfo andmetena edastatavate andmete loetelu on viidatud politsei ja piirivalve seaduse § 25² alusel.

PNR-andmete töötlemine toimub kuritegude ennetamise, avastamise ja uurimise eesmärkidel ning kuulub seetõttu õiguskaitse andmetöötluste valdkonda. Sellisele andmetöötlusele kohaldub Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv (EL) 2016/680 (nn õiguskaitse andmekaitsedirektiiv). Direktiivi (EL) 2016/680 artikli 41 lõike 1 kohaselt peab iga liikmesriik ette nägema sõltumatu järelevalveasutuse, kes vastutab direktiivi kohaldamise järelevalve eest, et kaitsta füüsiliste isikute põhiõigusi ja -vabadusi nende isikuandmete töötlemisel. Sama artikli lõige 3 võimaldab liikmesriigil määrata selleks asutuseks määruse (EL) 2016/679 (isikuandmete kaitse üldmäärus) alusel loodud järelevalveasutuse.

Direktiivi (EL) 2016/680 artikli 41 kohane sõltumatu järelevalveasutus on Eestis määratud isikuandmete kaitse seaduse § 51 lg 1 alusel, mille kohaselt on selleks Andmekaitse Inspeksioon. AKI teostab isikuandmete töötlemise nõuete täitmise üle riiklikku ja haldusjärelevalvet IKS § 56 lg 1 alusel ning andmesubjektil on õigus pöörduda kaebusega AKI poole IKS § 28 alusel.

Seega tuleneb AKI järelevalvepädevus PNR-andmete töötlemise üle:

– direktiivi (EL) 2016/680 artiklitest 41–43, mis näevad ette sõltumatu järelevalveasutuse olemasolu, ning

– nende sätete ülevõtmisest Eesti õigusesse isikuandmete kaitse seadusega, millega on AKI määratud vastavaks järelevalveasutuseks.

2. AKI senine järelevalvepraktika PNR-direktiivi osas

AKI-le ei ole esitatud märkimisväärses mahus kaebusi ega pöördumisi, mis puudutaksid PNR-andmete töötlemist või broneeringuinfo andmete töötlemist. Samuti ei ole seni olnud vajadust alata eraldiseisvaid ulatuslikke järelevalvemenetlusi või auditeid, mis keskendusid üksnes PNR-andmete töötlemisele. AKI senine järelevalvetegvus PNR-andmete töötlemise osas on selles valguses olnud eeskätt juhtumipõhine või käsitletud laiemate õiguskaitse andmetöötamise küsimuste raames.

Lisame, et AKI on teadlik Euroopa Kohtu lahendist C-817/19 (Ligue des droits humains), milles rõhutati vajadust tõlgendada PNR-direktiivi kooskõlas Euroopa Liidu põhiõiguste hartaga ning piirata töötlemist rangelt vajaliku ja proportsionaalsega. Samuti arvestab AKI Euroopa Andmekaitsekoostöönõukogu (EDPB) seisukohtadega, sh Avalduses 2/2025 ([Statement 2/2025 on the implementation of the PNR Directive in light of CJEU Judgment C-817/19 | European Data Protection Board](#)) tooduga, milles juhitakse tähelepanu vajadusele viia liikmesriikide PNR-süsteemide rakendamine ja siseriiklik regulatsioon kohtupraktikaga kooskõlla.

Igasugune AKI-poolne tegevus PNR-direktiivi järelevalvet puudutavas lähtub ülaltoodud raamidest ja suunistest.

Kokkuvõte

Kokkuvõtvalt teostab AKI järelevalvet PNR-andmete töötlemise üle oma pädevuse piires. Senise vähesese pöördumiste ja menetluste mahu tõttu ei ole järelevalvepraktika veel eeldanud eraldiseisvaid temaatilisi kontrole või auditeid. AKI jälgib aga Euroopa tasandi arenguid ning on valmis vajaduse korral rakendada täiendavaid järelevalvemeetmeid.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Art-Peeter Roosve

jurist

peadirektori volitusel